

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Донецький національний університет економіки і торгівлі
імені Михайла Туган-Барановського

ЗАТВЕРДЖЕНО

На засіданні кафедри економіки та
міжнародних економічних відносин

Протокол №2 від 02.09.2019 р.

Завідувач кафедри

Ю.Г. Бочарова

РОБОЧА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ
«МІЖНАРОДНІ ОРГАНІЗАЦІЇ»

Ступінь: бакалавр

Кількість кредитів ECTS 5

Розробник: Кошель В.О., к.е.н

2019 – 2020 навчальний рік

1. Опис дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни
Обов'язкова (для студентів спеціальності "назва спеціальності") / вибіркова дисципліна	Обов'язкова для студентів спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини»
Семестр (осінній / весняний)	осінній
Кількість кредитів	5
Загальна кількість годин	150
Кількість модулів	1
Лекції, годин	30
Практичні / семінарські, годин	15
Лабораторні, годин	-
Самостійна робота, годин	105
Тижневих годин для денної форми навчання:	
аудиторних	3
самостійної роботи студента	7
Вид контролю	залік

2. Програма дисципліни

Мета: є формування у студентів сучасного економічного мислення та системи спеціальних знань про роль і механізми функціонування міжнародних організацій, ознайомлення із закономірностями їх діяльності.

Завдання: послідовне формування у студентів основних завдань, організаційної структури, економічних основ та механізмів функціонування системи міжнародних організацій; наданні цілісного уявлення про повноваження, норми і правила діяльності міжнародних організацій.

Предмет: механізм створення, функціонування і діяльності міжнародних організацій.

Зміст дисципліни розкривається в темах:

1. Інституціональне середовище міжнародних відносин.
2. Механізм функціонування міжнародних організацій.
3. Міждержавні економічні організації.
4. Міжнародні неурядові економічні організації.
5. Організація Об'єднаних Націй (ООН) та міжнародне економічне співробітництво.
6. Міжнародні організації та регулювання світової торгівлі.
7. Міжнародні валютно-кредитні організації.
8. Участь України в міжнародних організаціях.

3. Структура дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин (денна форма навчання)				
	усього	у тому числі			
		лекц.	пр./сем.	лаб.	СРС
1	2	3	4	5	6
Змістовий модуль 1. Сутність, види і механізм функціонування міжнародних організацій					
Тема 1. Інституціональне середовище міжнародних відносин	15	2	-	-	13
Тема 2. Механізм функціонування міжнародних організацій	16	2	1	-	13
Тема 3. Міждержавні економічні організації	23	6	4	-	13
Тема 4. Міжнародні неурядові економічні організації	19	4	2	-	13
Тема 5. Організація Об'єднаних Націй (ООН) та міжнародне економічне співробітництво	20	4	2	-	14
Разом за змістовим модулем 1	93	18	9	-	66
Змістовий модуль 2. Міжнародні торговельні і валютно-кредитні організації					
Тема 6. Міжнародні організації та регулювання світової торгівлі	19	4	2	-	13
Тема 7. Міжнародні валютно-кредитні організації	19	4	2	-	13
Тема 8. Участь України в міжнародних організаціях	19	4	2	-	13
Разом за змістовим модулем 2	57	12	6	-	39
Усього годин	150	30	15	-	105

4. Теми семінарських/практичних/лабораторних занять

№ з/п	Вид та тема семінарського заняття	Кількість годин
1	Семінар, що передбачає усні відповіді студентів з наступним їх обговоренням Інституціональне середовище міжнародних відносин Механізм функціонування міжнародних організацій	1
2	Семінар – розгорнута бесіда Міждержавні економічні організації	2
3	Семінар – розгорнута бесіда Міждержавні економічні організації	2
4	Семінар – розгорнута бесіда Міжнародні неурядові економічні організації	2
5	Семінар запитань і відповідей Організація Об'єднаних Націй (ООН) та міжнародне економічне співробітництво	2
6	Семінар, що передбачає усні відповіді студентів з наступним їх обговоренням Міжнародні організації та регулювання світової торгівлі	2
7	Семінар запитань і відповідей Міжнародні валютно-кредитні організації	2
8	Семінар запитань і відповідей Участь України в міжнародних організаціях	2
Всього		15

5. Індивідуальні завдання

1. Огляд періодичної і монографічної наукової літератури.
2. Підготовка рефератів, доповідей за обраною темою.
3. Добір статистичної інформації за обраною темою.
4. Підготовка тез доповідей з метою виступу на університетських, всеукраїнських та міжнародних семінарах та конференціях.

6. Обсяги, зміст та засоби діагностики самостійної роботи

Вид та тема семінарських занять	Кількість годин самостійної роботи	Зміст самостійної роботи	Засоби діагностики
Змістовий модуль 1. Сутність, види і механізм функціонування міжнародних організацій			
Семінар, що передбачає усні відповіді студентів з наступним їх обговоренням Інституціональне середовище міжнародних відносин	13	<p>1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: Система принципів, інституційно-правових структур, інструментів та методів управління МЄВ. Причини виникнення і місце міжнародних організацій в системі регулювання міжнародних економічних відносин. Історія виникнення та етапи розвитку міжнародних організацій. Сутність сучасної міжнародної організації. Проблеми класифікації міжнародних організацій. Базові критерії типізації міжнародних організацій: членство держав, географічне охоплення, компетенція. Функції міжнародних організацій. Синтезовані (змішані) класифікації міжнародних організацій. Джерела [1-16]</p> <p>2. Самотестування.</p>	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування
Семінар, що передбачає усні відповіді студентів з наступним їх обговоренням Механізм функціонування міжнародних організацій	13	<p>1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: Міжнародно-правові системи в регулюванні міжнародних відносин та їх взаємодія з національними правовими системами. Право міжнародної організації та його джерела. Правові норми, пов'язані з діяльністю міжнародних організацій: внутрішнє, зовнішнє право. Принципи перерозподілу повноважень між організаціями та їх членами. Побудова міжнародних організацій на принципі суверенної рівності держав-членів. Поняття та особливості наднаціональної міжнародної організації. Термін «рішення міжнародної організації» та його визначення. Класифікація рішень міжнародних організацій за критеріями юридичної сили, адресату, географічної спрямованості, методом їх прийняття і сферою питань, до яких належить рішення. Основні етапи процедури прийняття рішень. Процедура прийняття рішення та її характеристика. Методи прийняття рішень, що застосовуються у практиці діяльності міжнародних організацій, та їх види (одностайний, мажоритарний (за більшістю голосів), консенсусний, метод «зважених» голосів). Технічний прийом прийняття рішення, як техніка реалізації методу. Спеціальні технічні процедури прийняття рішень (акламація, голосування, консенсус). Міжнародні службовці у міжнародних організаціях. Статус міжнародного службовця та основні ознаки, що його визначають. Інститут постійних представництв при міжнародних організаціях. Визначення постійного</p>	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування

		представництва країни відповідно до Віденської Конвенції про представництво держав у їхніх відносинах з міжнародними організаціями універсального характеру (1975 р.). Функції та повноваження постійних представництв. Джерела [1-16] 2. Самотестування.	
Семинар – розгорнута бесіда Міждержавні економічні організації	13	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: Сутність, види та функції міждержавних організацій. Способи та процедури утворення міждержавних організацій. Основні типи органів у структурі міждержавних організацій, що забезпечують їх функціонування. Порівняння організаційних структур різних організацій. Міждержавні економічні організації загальної компетенції. Організація економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР) та її діяльність. Характеристика органів ОЕСР. Консультативні групи держав. Хронологія і цілі створення Європейського Союзу (ЄС). Основні органи ЄС та їх характеристика. Європейська асоціація вільної торгівлі: мета, організаційна структура та діяльність. Інші інтеграційні об'єднання Європи (СЄП, ЦЄІ). Міждержавні організації країн Східної Європи. Рада держав Балтійського моря. Співдружність Незалежних держав (СНД): історія створення, цілі, організаційна структура та принципи діяльності. Євразійське економічне співтовариство. Організація Чорноморського економічного співробітництва: історія створення, цілі та основні органи. Історія, мета створення, склад, механізм функціонування та діяльність міждержавних організацій регіонів: Асоціації держав Південно-Східної Азії (АСЕАН), Азійсько-тихоокеанського економічного співробітництва (АТЕС), Історія, мета створення, склад та діяльність міждержавних організацій Арабського світу: Ліга арабських держав (ЛАД), Рада арабської економічної єдності (РАЕС). Північноамериканська зона вільної торгівлі (НАФТА): угоди про створення, механізм функціонування. Історія, мета створення, склад та діяльність міждержавних організацій латиноамериканського регіону: Південний спільний ринок (МЕРКОСУР), Латиноамериканська асоціація інтеграції (ЛАІ), Карибське співтовариство і Карибський спільний ринок (КАРІКОМ) Історія, мета створення, склад, механізм функціонування та діяльність міждержавних організацій Африканського регіону: Митного та економічного союзу Центральної Африки (ЮДЕАК), Економічного співтовариства держав Західної Африки (ЕКОВАС), Південноафриканського співтовариства розвитку (САДК), Спільного ринку Східної і Південної Африки (СРСПА). Джерела [1-16] 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, заслуховування та обговорювання доповідей

Семінар – розгорнута бесіда Міжнародні неурядові економічні організації	13	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: Сутність і види міжнародних неурядових економічних організацій. Організаційні структури та форми діяльності. Правова основа механізму взаємодії неурядових та міжурядових організацій. Європейське товариство з вивчення громадської думки та маркетингових досліджень. Міжнародна асоціація економічних наук. Міжнародний кооперативний альянс. Європейський діловий конгрес. Римський клуб. Дакарський клуб. Джерела [1-16] 2. Самотестування. 3. Підготовка до презентації доповіді.	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, заслуховування та обговорювання доповідей
Семінар запитань і відповідей Організація Об'єднаних Націй (ООН) та міжнародне економічне співробітництво	14	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: ООН як головний світовий центр координації зусиль з розвитку міжнародного співробітництва. Історія створення, цілі та принципи діяльності ООН. Порядок вступу до ООН згідно Статуту. Формування бюджету та програм ООН. Проблеми в діяльності ООН та основні напрями її реформування. Принципова схема структури ООН. Генеральна Асамблея ООН як головний політичний консультативний орган. Рада Безпеки як орган відповідальності за підтримання міжнародного миру і безпеки. Економічна і Соціальна Рада як головний орган з координації економічної діяльності ООН та спеціалізованих установ, пов'язаний з ООН. Рада з Опіки ООН як орган спостереження за управлінням підопічними територіями. Міжнародний Суд як головний судовий орган. Секретаріат як адміністративний орган. Регіональні економічні комісії ООН у системі координації МЄВ. Програми і робочі органи ООН. Спеціалізовані установи ООН. Автономні організації, що виступають під егідою ООН. Джерела [1-16] 2. Самотестування. 3. Розв'язання запропонованих керівником курсу ситуаційних завдань та задач	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування, розв'язання практичних завдань
Разом змістовий модуль 1	66		
Змістовий модуль 2. Міжнародні торговельні і валютно-кредитні організації			
Семінар, що передбачає усні відповіді студентів з наступним їх обговоренням Міжнародні організації та регулювання світової торгівлі	13	1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: Система міжнародних організацій, пов'язаних з організацією та регулюванням міжнародної торгівлі: міжнародні, глобально-універсальні, галузеві. Генеральна асоціація з тарифів та торгівлі (ГАТТ): історія створення, зміст і структура статей. Організаційна структура, функції та принципи діяльності ГАТТ. Міжнародні багатосторонні торговельні переговори (раунди). Результати Уругвайського раунду ГАТТ. Угода про створення СОТ. Умови щодо членства країн у СОТ, принципи діяльності, організаційна структура. Приєднання до СОТ. Загальна характеристика основних глобально-	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування

		<p>універсальних торговельних організацій. Конференція ООН з торгівлі та розвитку (ЮНКТАД): структура та функції. Комісія ООН з права міжнародної торгівлі (ЮНСІТРАЛ): підготовка і прийняття конвенцій з уніфікації міжнародного торговельного права. Міжнародний торговельний центр (МТЦ): основні цілі та напрями діяльності. Міжнародна торговельна палата (МТП): функції та глобальність. Всесвітня митна організація (ВМО), як організація з гармонізації та уніфікації митних систем. Бюро міжнародних виставок (БМВ), як організація з впорядкування проведення міжнародних торговельно-промислових виставок. Спілка міжнародних ярмарків (СМЯ), як об'єднання постійних ярмаркових комітетів або установ.</p> <p>Загальна характеристика міжнародних товарних організацій. Організація країн-експортерів нафти (ОПЕК): історія створення, цілі, організаційна структура та фонди міжнародного розвитку.</p> <p>Джерела [1-16]</p> <p>2. Самотестування.</p>	
Семінар запитань і відповідей Міжнародні валютно-кредитні організації	13	<p>1. Опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури для обговорення питань: Загальна характеристика ключових міжнародних фінансових Бреттон-Вудських інститутів та регіональних банківських установ. МВФ: історія виникнення, цілі та функції. Організаційна і фінансова структура МВФ. Напрями діяльності і умови надання кредитів. Проблеми в діяльності МВФ.</p> <p>МБРР: загальна характеристика, цілі створення, організаційна структура. Напрями діяльності, кредити, джерела фінансових ресурсів МБРР. Джерела формування і напрями використання прибутку банку.</p> <p>Міжнародна асоціація розвитку (МАР) як філія МБРР, що надає фінансову підтримку найменш розвинутим країнам світу. Міжнародна фінансова корпорація (МФК) як найбільший у світі інвестор у приватний сектор. Багатостороннє агентство з гарантування інвестицій (БАГІ) як гарант іноземних інвестицій у виробничу сферу. Міжнародний центр з урегулювання інвестиційних спорів (МЦУІС) як основна організація з урегулювання конфліктів між іноземними інвесторами та місцевими урядами.</p> <p>Європейський банк реконструкції та розвитку (ЄБРР): історія створення, цілі та функції. Фінансові ресурси, умови, види, об'єкти та напрями фінансування ЄБРР. Європейський інвестиційний банк. Чорноморський банк торгівлі і розвитку. Загальна характеристика регіональних банків розвитку Американського, Азійського, Африканського та Арабського регіонів.</p> <p>Банк міжнародних розрахунків (БМР): мета створення, організаційна структура, функції, напрями діяльності. Характеристика Паризького і Лондонського клубу кредиторів з регулювання державної і приватної зовнішньої заборгованості.</p> <p>Джерела [1-16]</p> <p>2. Самотестування.</p>	Тестування, фронтальне та індивідуальне опитування
Семінар запитань і	13	1. Опрацювання конспекту лекцій та	Тестування,

<p>відповідей Участь України в міжнародних організаціях</p>		<p>рекомендованої літератури для обговорення питань: Співпраця України з міжнародними організаціями глобального типу. Участь України в ООН. Діяльність організацій та установ ООН в Україні. Україна і міжнародні організації з регулювання світової торгівлі. Процес приєднання України до СОТ. Проблеми адаптації економіки та законодавства України до вимог СОТ. Пріоритетні напрями взаємодії України з міжнародними валютно-кредитними організаціями. Україна в МВФ: економічна співпраця. Програми діяльності МБРР в Україні. Україна та ЄБРР: реалії та перспективи. Україна та ЄС: етапи приєднання та стратегія розвитку співробітництва. Співробітництво з міждержавними організаціями: ЦЕІ, ОЧЕС, ГУАМ, СНД, РДБМ, ЄврАзЕС. Джерела [1-16] 2. Самогестування.</p>	<p>фронтальне та індивідуальне опитування</p>
<p>Разом змістовий модуль 2</p>	<p>39</p>		
<p>Разом</p>	<p>105</p>		

8. Методи викладання

Лекції, семінарські заняття, самостійна робота (підготовка презентацій, рефератів, самостійно опрацювання додаткових питань за наведеним переліком літератури).

9. Методи оцінювання

Залік.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Відповідно до системи оцінювання знань студентів ДонНУЕТ, рівень сформованості компетентностей студента оцінюються у випадку проведення екзамену: впродовж семестру (50 балів) та при проведенні підсумкового контролю - екзамену (50 балів).

Оцінювання студентів протягом семестру

№ теми практичного заняття	Вид роботи/бали					
	Тестові завдання	Ситуаційні завдання, задачі	Обговорення теоретичних питань теми	Індиві- дуальне завдання	ПМК	Сума балів
Змістовий модуль 1						
Тема 1	-	-	5	-		
Тема 2	-	-	5	-		
Тема 3	-	-	5	-		
Тема 4	-	-	5	-		
Тема 5	-	-	5	-		
Разом змістовий модуль 1	10	-	25	10	10	55
Змістовий модуль 2						
Тема 6	-	-	5	-		
Тема 7	-	-	5	-		
Тема 8	-	-	5	-		
Разом змістовий модуль 2	10	-	15	10	10	45
Разом						100

Загальне оцінювання результатів вивчення дисципліни

Для виставлення підсумкової оцінки визначається сума балів, отриманих за результатами складання змістових модулів. Оцінювання здійснюється за допомогою шкали оцінювання загальних результатів вивчення дисципліни (модулю).

Оцінка		
100-бальна шкала	Шкала ECTS	Національна шкала
90-100	A	5, «відмінно»
80-89	B	4, «добре»
75-79	C	
70-74	D	3, «задовільно»
60-69	E	
35-59	FX	2, «незадовільно»
0-34	F	

11. Методичне забезпечення

1. Електронний конспект лекцій.
2. Методичні вказівки з вивчення дисципліни.
3. Індивідуальні завдання.
4. Навчальна та наукова література, нормативні документи.

12. Рекомендована література

Основна

1. Міжнародні організації: Навч. посіб. / За ред. Ю.Г. Козака. – К.: ЦУЛ, 2016. – 344 с.
2. Міжнародні організації: Навч. посіб. / Мокій А.І. – К.: ЦНЛ, 2016. – 280 с.
3. Міжнародні організації: Навч. посіб. / За ред. Ю.Г. Козака, В.В. Ковалевського, З.Кутайні. – К.: ЦУЛ, 2008. – 440 с.
4. Міжнародні організації: Навч. посіб. / За ред. О.С. Кучика. – К.: Знання, 2005. – 497 с.
5. Герчикова И.Н. Международные экономические организации: регулирование мирохозяйственных связей и предпринимательской деятельности. Уч. пособие. – М.: Изд-во «Консалтбанкир», 2001. – 624 с.
6. Циганкова Т.М., Гордеева Т.Ф. Міжнародні організації: Навч. посібн.- Вид. 2-ге, перероб. і доп.-К.: КНЕУ, 2001.-340с.

Допоміжна

7. АСЕАН в системе международных экономических отношений / С.А. Былиняк и др.: РАН Ин-т востоковедения. – М.: Наука, 2000. – 264 с.
8. Ашавский Б.М. Межправительственные конференции. – М.: МО, 2000.– 126с.
9. Генеральна угода з тарифів і торгівлі: структура і діяльність / Міжвідомча комісія з питань приєднання України до ГАТТ. МЗЕЗ України / під ред. С.Г.Осики, А.І.Гончарука. – К., 2004.
10. Зайцева О.Г. Международные межправительственные организации. - М.:Наука, 2003. – 158 с.
11. Межгосударственные региональные организации Азии в международных отношениях / Отв. ред. М.С. Капица. – М., 2001.- 237 с.
12. Международные неправительственные организации и учреждения: Справочник / Г.Г. Агапова. – М.: МО, 2002.- 133 с.
13. Международные организации системы ООН: Справочник / Сост. А.А. Титаренко.–М.;МО, 2000.-345 с.
14. Смыслов Д.В. Международный валютный фонд: современные тенденции и наши интересы. – М.: Финансы и статистика. 2005. – 224 с.
15. Справочник экономиста-международника / В.В. Волошин, А.Н. Филоненко, С.Н. Березовенко. – К.: Политиздат Украины, 2000. – 399 с.

16. Шреплер Х.А. Международные организации: Справочник / Пер. с нем. С.А.Тюпаева. М.:МО, 1996. – 320 с.

Інформаційні ресурси

17. Bank for International Settlements [Електронний ресурс] : official web-site. – Режим доступу: www.bis.org
18. International Monetary Fund [Електронний ресурс]: офіційний веб-сайт / Режим доступу: www.imf.org
19. International Financial Corporation [Електронний ресурс] : official web-site. – Режим доступу: www.ifc.org
20. Organization for Economic Development and Cooperation [Електронний ресурс] : official web-site. – Режим доступу: www.oecd.org
21. United Nations [Електронний ресурс] : official web-site. – Режим доступу: <http://www.un.org>.
22. World Trade Organization [Електронний ресурс] : official web-site. – Режим доступу: <http://www.wto.org>.
23. World Intellectual Property Organization [Електронний ресурс] : official web-site. – Режим доступу: <http://www.wipo.int>.
24. World Bank [Електронний ресурс] : official web-site. – Режим доступу: www.worldbank.org
25. World Economic Forum [Електронний ресурс] : official web-site. – Режим доступу: <http://www.weforum.org/>